

● - مغولان: مغولان از اقوام بیابانگردی بودند که در سرزمین مغولستان واقع در شمال چین و جنوب سیبری می زیستند

● - شیوه ی زندگی مردمان مغولستان: آب و هوای سرد و خشک منطقه، موجب شده بود که آنها شیوه ی زندگی کوچ نشینی و دامداری را برگزینند

● - چرا قبایل مغول به غارت یکدیگر و همسایگان روی آوردند?: این قبایل به سبب افزایش جمعیت و کمبود مراتع ناگزیر بودند برای تأمین زندگی، به غارت یکدیگر و همسایگان روی آورند

● - چنگیز خان: چنگیز رئیس یکی از قبایل مغول بود که قبیله های مغول را زیر فرمان خود در آورد و حکومتی نیرومند تشکیل داد و برای اداره ی آن کشور، مجموعه قوانینی را با عنوان یاسای چنگیزی تدوین کرد و به اجرا گذاشت

● - یکی از اصول مهم یاسای چنگیزی: آن بود کسانی که خود را تسلیم سپاه مغول می کردند، از قتل و غارت در امان بودند، اما آنان که مقاومت می کردند، باید قتل عام و غارت می شدند

● - چنگیز چگونه فردی بود: چنگیز در فنون رزمی مهارت کامل داشت و در حيله های جنگی استاد بود. وی، مردی بی رحم بود و سربازان و حتی فرزندانش باید بدون چون و چرا فرمانش را اجرا می کردند

● - مغولان با فتح سرزمین هایی در غرب مغولستان به مرزهای ایران نزدیک شدند

● - بهانه ی چنگیز خان برای حمله به ایران: در زمان سلطان محمد خوارزمشاه وقتی اعضای یک کاروان تجاری مغول به یکی از شهرهای ایران آمده بودند، به دستور حاکم آن شهر به جرم جاسوسی دستگیر و کشته شدند. چنگیز خان این موضوع را بهانه قرار داد و با لشکری عظیم به ایران هجوم آورد

● - سلطان محمد خوارزمشاه در مقابل مغولان: سلطان محمد به مقابله شتافت، اما در همان برخورد اول با سپاه مغول، چنان دچار بیم و هراس شد که فرار کرد. فرار او، روحیه ی سپاهیان و مردم را ضعیف

● - جلال الدین خوارزمشاه در مقابل مغولان چرا نتوانست کاری از پیش ببرد: او در یک جنگ بر مغولان پیروز شد اما به دلیل اختلافات و درگیری های داخلی، کاری از پیش نبرد. در آن شرایط حساس، برخی از سرداران و حاکمان محلی و نیز خلیفه ی عباسی نه تنها جلال الدین را یاری نکردند، بلکه با وی درگیر جنگ شدند

میل به گوشه گیری و دوری از اجتماع در جامعه رواج یافت

بسیاری از ایرانیان جان باختند و تعداد زیادی به اسارت در آمدند یا آواره شدند

● - نتیجه ی حمله ی چنگیزخان به ایران:

شهرها و آبادی های زیادی را ویران کردند و آسیب فراوانی به مزارع کشاورزی و قنات ها وارد آوردند

ترس و وحشت سراسر ایران را فراگرفت و مردم دچار سرخوردگی شدند

● - هلاکو خان نوه چنگیز خان بود . او مأمور شد فتوحات مغول را در ایران و دیگر بخش های جهان اسلام کامل کند

● با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه ، خلافت عباسی را برانداخت

● اسماعیلیان ایران را از بین برد و قلعه های آنان را تسخیر کرد

● - اقدامات هلاکو خان :

● - هلاکو خان پس از نابودی خلافت عباسی حکومت ایلخانان را تأسیس کرد .

● - اوضاع ایران در دوران فرمانروایی سلسله ی ایلخانان : ایران از نظر سیاسی یکپارچه و متحد شد و حکام و سرداران محلی تحت حاکمیت و سلطه ی مغولان ، قرار گرفتند .

● - پس از مرگ آخرین ایلخان مغول (ابوسعید) : حکومت ایلخانان فرو پاشید . ایران یک بار دیگر گرفتار هرج و مرج ، آشوب ، جنگ و قتل و غارت های بی حساب شد ، یکپارچگی و اتحاد سیاسی کشور ما از بین رفت و حاکمان محلی و سرداران مغول و غیر مغول ، هر کدام بر بخشی از آن مسلط شدند و با یکدیگر به رقابت و ستیز برخاستند

● - همزمان با فروپاشی حکومت ایلخانان : بی عدالتی و ستمگری حاکمان محلی ، خشم و نارضایتی مردم را برانگیخت و موجب بروز قیام های مردمی در گوشه و کنار ایران شدند

● - - قیام سرداران : این قیام از روستای باشتین در سبزوار آغاز شد . مردم سبزوار در آن زمان بر اثر تعلیمات شیخ خلیفه و شیخ حسن جوری آماده ی مقابله با ظلم و نژادمان شده بودند

● - تأسیس حکومت سرداران : ساکنان روستای باشتین که از زیاده خواهی و گستاخی مأموران حاکم مغولی خراسان به ستوه آمده بودند ، به پا خاستند و مأموران مغول را مجازات کردند . آنان سپس با شعار سر به دار می دهیم ، تن به ذلت نمی دهیم ، سپاه حاکم مغول را در آن ولایت شکست دادند . قیام به سرعت گسترش یافت و سرداران پس از تصرف شهر سبزوار ، حکومت خود را تأسیس کردند

● - تیمور : تیمور گورکانی یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت . او خود را از خاندان چنگیز می دانست . تیمور در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیز خان مغول نداشت

● - تیمور پس از تسلط بر ماوراء النهر : با سوء استفاده از اوضاع پریشان و آشفته ی ایران که بر هر گوشه ی آن خانی و سرداری حکومت می کرد ، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد . یورش های تیمور نیز همچون هجوم چنگیز ، آسیب و سدمات فراوانی به مردم ایران وارد کرد . در جریان این یورش ها ، عده ی زیادی تلف شدند و اموال و دارایی مردم غارت

● - شاهرخ : شاهرخ پسر تیمور ، بر رقیبان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود در آورد

● - حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت صفویان در ایران از میان رفت